

A. BRZOZA, J. DŁUBAKOWSKA

Instytut Ekonomiki Rolnej

Warszawa

PRÓBA ZASTOSOWANIA SCHEMATU TABLICY PRZEPLYWÓW MIĘDZYGAŁĘZIOWYCH DLA GOSPODARSTWA ROLNEGO

Koncepcja schematu tablicy przepływów międzygałęziowych wydaje się być szczególnie adekwatnym sposobem liczbowego ujmowania procesów technicznych i ekonomicznych zachodzących w gospodarstwie rolnym¹.

Zjawisko przepływów międzygałęziowych jest oczywiście nieodłącznym warunkiem jakiegokolwiek działalności produkcyjnej o charakterze ciągłym. Odnosi się to nawet do najbardziej wąsko wyspecjalizowanych zakładów przemysłowych. Specyfika gospodarstwa rolnego, a w każdym razie jego dominującego współcześnie typu produkcyjnego w strefie europejskiej polega na tym, że obok powiązań tego gospodarstwa ze sferą zewnętrzną, niezbędnym warunkiem utrzymania ciągłości produkcji jest nieustanny proces wewnętrznych przepływów pomiędzy jego gałęziami (działami). W niektórych typach gospodarstw rolnych, a przede wszystkim w gospodarce chłopskiej, proces ten ma w większości wypadków decydujące znaczenie. W terminologii ekonomiczno-rolniczej fakt ten określany jest — jak wiadomo — mianem organicznego charakteru gospodarki rolnej. Wydaje się, że zarówno samo pojęcie organiczności gospodarstwa, jak i jego cechy są dostatecznie znane i nie wymagają bliższych wyjaśnień. W danym wypadku istotne jest to, że organiczny charakter gospodarstwa rolnego powoduje daleko idące konsekwencje praktyczne dla kierownika lub organizatora (urządzeniowca) tego gospodarstwa. Konsekwencje te, używając terminologii z teorii programowania, powodują po pierwsze — dążenie w każdym gospodarstwie do osiągnięcia wewnętrznej zgodności jego działań i gałęzi, jako niezbędnego warunku zapewnienia ciągłości procesu produkcyjnego.

Jak wiadomo jednak, wewnętrzną zgodność można osiągnąć na drodze nie jednego, a szeregu rozwiązań, szczególnie jeśli się uwzględni możliwość korzystania ze źródeł znajdujących się poza gospodarstwem. Wynika z tego dążenie do osiągnięcia takiego rozwiązania (takiej zgodności), które by zapewniało optymalny z punktu widzenia celu i warunków — wynik gospodarowania.

¹ W celu uniknięcia ewentualnych nieporozumień należy zaznaczyć, że opracowanie niniejsze nie rości sobie pretensji do miana zastosowania ekonometrii do badań ekonomiczno-rolniczych. Co najwyżej może stanowić jeszcze jedną zachętę dla specjalistów w tej dziedzinie do kontynuowania dalszych prób adaptacji teorii programowania i jej matematycznej metody do gospodarstwa rolnego. Należy jednak jednocześnie mieć na uwadze szczególną biologiczno-techniczną i ekonomiczną złożoność i wielorakość zachodzących w nim powiązań.

Po drugie — organiczny charakter gospodarstwa rolnego sprawia, że podjęcie decyzji o dokonaniu zmiany w rozmiarze produkcji jakiegoś działu (gałęzi) gospodarstwa rolnego w większości wypadków powoduje w konsekwencji określone zmiany w innych działach (gałęziach) tego gospodarstwa. Dodatkowa komplikacja polega na tym, że zmiany te często, zarówno co do kierunku, jak i rozmiaru, różnią się od rozmiaru i kierunku przyczyny, która je spowodowała. W rezultacie podjęcie pierwotnej decyzji zmusza kierownika gospodarstwa do podejmowania decyzji wtórnych. Trafność podejmowania tych kolejnych decyzji zależy od umiejętności gospodarowania. Zadaniem nauki ekonomiczno-rolniczej jest w ostatecznym rachunku udzielenie metodycznej pomocy, zapewniającej możliwie wysoki stopień tej trafności. Najbardziej powszechną i skuteczną w tym zakresie metodą jest, jak wiadomo, metoda bilansowa. Tablica przepływów międzygałęziowych w istocie rzeczy nie jest niczym innym, jak szczególną formą praktycznego zastosowania tej metody.

Tablica ta wydaje się jednak mieć w porównaniu z powszechnie stosowaną formą (schematem) bilansowania pewne szczególne zalety, które naszym zdaniem czynią ją w wielu wypadkach bardziej przydatną.

Przede wszystkim jest ona znacznie bardziej obrazowa, znacznie bardziej ilustratywna niż normalny bilans. W prostym i stosunkowo niewielkim schemacie jest ona w stanie ogarnąć cały szereg zjawisk i kategorii procesu gospodarowania, wiele jego powiązań wewnętrznych i zewnętrznych, technicznych i ekonomicznych, wyniki i ich źródła. W pewnym sensie można zaryzykować tezę, że w tablicy tej mamy zobrazowane gospodarstwo rolne „jak na dłoni”. Nasuwa się tu analogia do harmonogramu pracy, który przecież jest również szczególną formą obrazowego ujęcia jednego z istotniejszych bilansów — bilansu pracy lub tablicy obrotu stada. Szczególna przydatność tych schematów jest powszechnie uznawana.

Prezentowane schematy tablicy przepływów międzygałęziowych, zastosowane do gospodarstwa rolnego w ujęciu wartościowym i rzeczowym, pozwalają na dość szczegółowe zobrazowanie obrotów oraz kosztów produkcji poszczególnych gałęzi i całego gospodarstwa, z uwidocznieniem ich źródeł i wewnętrznej struktury. W sposób przejrzysty tablica ilustruje zarówno miejsce, jak i rozmiar wzajemnych powiązań pomiędzy poszczególnymi gałęziami (działami). Podobnie ma to miejsce w odniesieniu do rodzaju, rozmiaru i miejsca powiązań poszczególnych gałęzi i całego gospodarstwa ze sferą zewnętrzną. Tablica daje jednocześnie możliwość uchwycenia źródeł przychodów oraz kierunków rozchodów pieniężnych i ich rozmiarów, a wreszcie wyników ekonomicznych poszczególnych gałęzi i całego gospodarstwa.

Na szczególne podkreślenie zasługuje możliwość jednoczesnego ujęcia i przedstawienia ściśle wewnętrznych powiązań i przepływów, obrazujących stopień i charakter samowystarczalności całego gospodarstwa i jego poszczególnych gałęzi.

Wymienione właściwości tablicy mogą — naszym zdaniem — znacznie ułatwić analizę działalności produkcyjnej i finansowej gospodarstwa oraz kontrolę wyników rachunkowych. Mogą one zatem przyczynić się do ujawnienia słabych miejsc tej działalności, czyli, jak to się mówi, wąskich przekrojów.

W związku z tym wydaje się, że tablica może stanowić zarazem istotną pomoc przy opracowywaniu projektów urządzeniowych, a przede wszystkim ekonomicznej części tych projektów. Jak wiadomo, ze względu na szczególną złożoność korelacji i powiązań funkcyjnych w gospodarce rolnej, dotychczas jeszcze w zasadzie urządzeniowcy zmuszeni są posługiwać się metodą prób i przybliżeń przy wyborze optymalnego wariantu. Pozostając jednak nawet przy tej daleko nie precyzyjnej metodzie wydaje się, że wykorzystanie proponowanej tablicy dla projektowania pozwoli na zwiększenie jego dokładności, chociażby z tytułu większej przejrzystości zarówno całego obrazu, jak i konsekwencji każdej poszczególniej decyzji. Odnosi się to również do roboczego opracowywania rocznych i wieloletnich planów w gospodarstwie.

Wreszcie tablica przepływów ze względu na swe kompleksowe ujęcie może być pomocną dla dokonywania analizy porównawczej pomiędzy gospodarstwami rolnymi, a także dla konstrukcji modeli gospodarstw, czy też modeli rejonów różnych typów i badania skutków zmian poszczególnych czynników. Na przykład wydaje się, że konstrukcja ta może być przydatna dla badania konsekwencji zmiany ceny jakiegoś produktu, czy środka produkcji nie tylko w danej gałęzi, ale i w pozostałych, a zatem w całym gospodarstwie.

Uważamy za celowe ograniczyć do tych bardzo ogólnych uwag nasze ogólne rozważania. Oczywiście nie dlatego, że temat został wyczerpany. Wręcz przeciwnie, zdajemy sobie sprawę, że znajdujemy się we wstępnej fazie pracy. Poczynienie dalszych kroków wymaga jednak, naszym zdaniem, zasięgnięcia opinii co do rzeczywistej celowości i oceny stopnia przydatności, jaką sponujemy.

Naszym zdaniem, należy to przede wszystkim od sprawdzenia, czy przedkładana koncepcja i schemat tablicy przepływów przemówi również silnie do innych, jak zafrapował nas samych.

* * *

Omówiona wyżej próba przystosowania schematu tablicy przepływów międzygałęziowych podjęta została na przykładzie wyników działalności w 1957/58 r. gospodarstwa PGR o powierzchni ogólnej wynoszącej 228,0 ha, powierzchni zaś użytków rolnych 217,1 ha. (tab. 1).

Tabela 1

Użytkowanie gruntów

Wyszczególnienie	Powierzchnia ha	Udział w użytkach rolnych %	Udział w powierzchni ogólnej %
Powierzchnia zasiewów	209,3	96,4	
Łąki trwałe	5,0	2,3	
Ogródki przydomowe	2,8	1,3	
Razem użytki rolne	217,1	100,0	95,2
Zabudowania i podwórza	2,0		0,9
Nieużytki i inne	8,9		3,9
Ogółem powierzchnia	228,0		100,0

Jakość gleb średnia — (przewaga klasy II i III). Liczebność załogi wynosiła 16,1 osób na 100 ha użytków rolnych, z czego tylko 40% stanowili pracownicy stali. Obsada inwentarzem żywym produkcyjnym wynosiła 45,1 sztuk dużych na 100 ha użytków rolnych (tab. 2), a ilość koni — 17,9 szt. średnio w roku.

Tabela 2

Struktura stada produkcyjnego w sztukach rzeczywistych

Wyszczególnienie	Ilość sztuk średnio w roku	%
Buhaje	1,5	1,6
Krowy	54,2	58,7
Jałowizna	18,3	19,8
Cieleta	0,2	0,2
Opasy	0,2	0,2
Krowy pracowników	18,0	19,5
Razem bydło	92,4	100,0
Maciory i knury	8,5	11,3
Warchlaki hodowlane	1,7	2,3
„ użytkowe	15,3	20,2
Prosięta	16,0	21,2
Tuczniaki	34,0	45,0
Razem trzoda	75,5	100,0

Udział zbóż w strukturze zasiewów kształtował się poniżej 50%, udział okopowych powyżej 20% (tab. 3).

Wysokość plonów była następująca:

4 zboża	—	21,0 q/ha
ziemniaki	—	150,0 q/ha
buraki cukr.	—	270,0 q/ha
„ past.	—	350,0 q/ha
siano łąkowe	—	30,0 q/ha

Tabela 3

Struktura zasiewów

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
	ha	%
Zboża	94,1	45,0
Okopowe	43,4	20,7
Oleiste	6,0	2,9
Motylkowe i strączkowe	52,6	25,1
Pastwisko polowe	13,2	6,3
Razem	209,3	100,0

Pod względem zaopatrzenia w pasze własne (poza treściwymi), słomę i obornik, gospodarstwo było całkowicie samowystarczalne. Finansowy wynik działalności gospodarczej wykazał niewielki zysk (dochód czysty).

W celu uproszczenia obrazu całości procesu produkcyjnego założyliśmy niezmienną strukturę zasiewów, stanów inwentarza oraz stanu zapasów na początku i końcu roku gospodarczego.

Całość gospodarstwa podzieliliśmy na osiem gałęzi, a mianowicie:

- I Zboża
- II Rośliny okopowe¹
- III Rośliny oleiste
- IV Motylkowe i strączkowe
- V Pastwisko polowe
- VI Łąka
- VII Bydło
- VIII Trzoda chlewna

W zastosowanym schemacie tablicy przepływów, wymienione gałęzie wraz z wewnętrznym obrotem ich produkcji tworzą kwadratową „macierz” przepływów międzygałęziowych gospodarstwa. Kwadrat przepływów uzupełniony zestawieniami produkcji globalnej poszczególnych gałęzi oraz produkcji towarowej, jako różnicy produkcji globalnej i obrotu wewnętrznego, daje w wyniku rozszerzoną prostokątną „macierz” bilansu produkcji.

Przedstawienie całości procesu produkcyjnego gospodarstwa rolnego na oparciu o ten schemat wymaga uwzględnienia wszystkich elementów nakładów gospodarczych biorących udział w tym procesie, a więc: siły roboczej, siły pociągowej (sprzężaj i traktory), materiałów pochodzenia zewnętrznego (nawozy mineralne, pasze kupne, paliwo, smary, materiały na remonty, opał), amortyzacji środków trwałych, wydatków administracyjnych itd.

Niektóre z tych elementów mogą być zaliczone bezpośrednio na odpowiednie gałęzie produkcyjne, niektóre zaś jedynie przy pomocy umownego klucza podziałowego.

Omówimy po kolei ich rolę i miejsce w przedstawionym schemacie.

Siłę roboczą podzieliliśmy na zatrudnioną: 1) bezpośrednio w produkcji, 2) przy remontach, zaopatrzeniu i pracach ogólnogospodarczych, 3) w odstawach produktów oraz 4) w administracji.

Siła robocza stanowi w naszym ujęciu górną nadbudowę kwadratu przepływów.

Siła robocza zatrudniona w produkcji zaliczona została bezpośrednio na te gałęzie produkcyjne, dla których została zużyta, pozostałe grupy siły roboczej (z wyjątkiem siły roboczej przy odstawach) obciążą gałęzie produkcji jako narzut dokonany przy pomocy klucza podziałowego².

Praca przy odstawie produktów obciążać powinna wyłącznie produkcję towarową gospodarstwa, dlatego też nie rozdzieliliśmy jej między gałęzie gospodarstwa. W ujęciu ilościowym wyraziliśmy siłę roboczą w dniach pracy, wartościowo zaś jako koszt pracy, w skład którego

¹ Buraki cukrowe, buraki pastewne, wysadki, ziemniaki gospodarstwa, ziemia pracowników.

² Jako klucz podziałowy przyjęliśmy dni pracy ludzi, koni i traktorów zużyte bezpośrednio przy produkcji, przy czym dni traktorów pomnożone zostały przez 8.

wchodzi wynagrodzenie gotówkowe i ubezpieczenia społeczne. Zgodnie z zamierzeniami Ministerstwa Rolnictwa sprowadzenia opłaty za pracę w PGR do wynagrodzenia gotówkowego nie uwzględniliśmy w koszcie pracy kosztu świadczeń w naturze.

Bydło pracowników i nakłady związane z jego utrzymaniem ujęliśmy razem z bydłem gospodarstwa. Podobnie ziemię zajęłą pod uprawę ziemniaków pracowniczych (i nakłady z nią związane) wliczyliśmy w obszar roślin okopowych gospodarstwa. Ziemiopłody przeznaczone na sprzedaż pracownikom potraktowaliśmy jako produkcję towarową gospodarstwa, a koszt stołówki (po potrąceniu odpłatności) — jako element nakładów różnych administracyjnych.

Siła pociągowa żywa jest działem usługowym gospodarstwa, który może być potraktowany dwojako. Albo jako dział wewnętrzny gospodarstwa (w ramach macierzy) albo jako dział zewnętrzny, z którego usług gospodarstwo korzysta i płaci za nie. W pierwszym przypadku, pozycja „sprzężaj” stanowiłaby poszerzenie kwadratu przepływów międzygałęziowych i gromadziłaby na swoim koncie produkty przeznaczone na utrzymanie koni. Obornik od koni byłby wliczony do produkcji globalnej gospodarstwa, do której również należałoby zaliczyć pracę koni (= koszt netto).

W drugim przypadku, produkty przeznaczone na paszę dla koni traktujemy jako rozchód poza macierz, pracy przy obsłudze koni nie zaliczamy do wydatków gospodarstwa, a obornik od koni uważamy jako materiał zakupywany.

W naszym opracowaniu przyjęliśmy sprzężaj jako dział zewnętrzny.

W ujęciu ilościowym żywą siłę pociagową podajemy w koniodniach, wartościowo zaś jako koszty pasz i obsługi (zryczałtowana opłata fornali — 720 zł od konia rocznie, oraz koszt pracy przy dowozie pasz i ściół) zmniejszone o wartość obornika od koni. Nośnikiem kosztu sprzężaju między gałęzie produkcyjne jest konio-dzień.

Podobnie jak w przypadku siły roboczej, pracę sprzężaju podzieliśmy na 1) produkcyjną, 2) ogólnogospodarczą wraz z zaopatrzeniem i 3) związaną z odstawami produktów, i obciążyliśmy poszczególne gałęzie na tej samej zasadzie jaką zastosowaliśmy przy sile roboczej.

Park traktorowy potraktowaliśmy również jako dział usługowy zewnętrzny z tym jednak, że koszty z nim związane znajdują się w kilku pozycjach (paliwo i smary, amortyzacja, reperacja), a dzień pracy traktora jest nośnikiem kosztu tylko paliwa i smarów. Amortyzacja traktorów razem z amortyzacją maszyn i narzędzi oraz koszt remontów traktorów razem z kosztem innych remontów rozdzielone zostały między gałęzie produkcyjne przy pomocy klucza podziałowego.

Oczywiście, można by obliczyć pełny koszt użycia traktora gromadząc na jednym koncie wszystkie elementy tego kosztu, a więc koszt paliwa, smarów, części zamiennych, amortyzację, ewentualne ubezpieczenie oraz koszt remontów bieżących, dla których wspólnym nośnikiem kosztu byłby dzień użycia traktora, który w naszym przykładzie jest nośnikiem tylko kosztu paliwa i smarów, co jest pewnego rodzaju uproszczeniem.

Użycie traktorów podobnie jak siła robocza i sprzężaj podzieliłiśmy na: 1) bezpośrednio dla produkcji, 2) do prac ogólnogospodarczych i zaopatrzenia, 3) do odstaw. W podobny też sposób została rólczona praca traktorów.

Materiały pochodzenia zewnętrznego zostały ujęte następująco:

Nawozy mineralne i pasze kupne jako jedne z podstawowych elementów produkcyjnych zostały wyodrębnione i mogły być zaliczone bezpośrednio na poszczególne gałęzie produkcji (zarówno w jednostkach naturalnych jak i pieniężnych). Inne materiały ujęte zostały w tablicy wartościowej w jednej pozycji, a następnie rozliczone przy pomocy klucza podziałowego.

Amortyzacja środków trwałych (budynków, melioracji, maszyn i narzędzi), koszt remontów systemem zleconym oraz różne wydatki administracyjne znajdują również swój wyraz jedynie w tablicy wartościowej.

Amortyzacja budynków, koszty remontów systemem zleconym oraz wydatki administracyjne (opłaty bankowe, BHP, wydatki socjalne, opłaty administracyjne, materiały biurowe, ubezpieczenia rzeczowe, stołówka itp.), rozdzieliłiśmy między wszystkie gałęzie produkcyjne przy pomocy przyjętego klucza podziałowego, czyli proporcjonalnie do nakładów dni pracy ludzi i siły pociągowej.

Amortyzacja maszyn i narzędzi rozliczona została w sposób następujący: bydło oraz trzoda chlewna obciążone zostały bezpośrednio amortyzacją urządzeń służących wyłącznie tym gałęziom produkcji. Amortyzacją maszyn i narzędzi obciążone zostały wyłącznie gałęzie produkcji roślinnej wg ilości dni „kluczowych”.

Amortyzację melioracji, jako element kosztów związany ściśle z powierzchnią gruntów, rozdzieliłiśmy pomiędzy gałęzie produkcji roślinnej proporcjonalnie do zajmowanej powierzchni.

Pozostała jeszcze do omówienia sprawa zastosowanego **podziału ilości i wartości obornika** między poszczególne ziemioplody. Otóż nawożenie organiczne potraktowaliśmy w naszym przykładzie jako w regularnych odstępach czasu stosowany zabieg, mający na celu utrzymanie stałej żyzności gleby. W związku z tym nakład obornika rozłożyłiśmy na wszystkie uprawiane na gruntach ornych rośliny w stosunku do zajmowanej przez nie powierzchni.

* * *

Należy zaznaczyć, że bynajmniej nie zamierzamy obstawać właśnie przy takiej a nie innej konstrukcji tablic. Sami zdajemy sobie sprawę, że np. w zastosowaniu do gospodarstwa chłopskiego byłaby uzasadniona konstrukcja lokująca siłę roboczą w bardziej bezpośrednim związku z tzw. „macierzą” (np. w podobny sposób jak w załączonej tablicy rozwiązany został układ sprzężaju).

Oczywiście do pomysłenia są zarówno inne założenia wyjściowe, jak i inna konstrukcja tablicy. Uwagi w tej sprawie mogą być niezmiernie pomocne, ale decyduje stosunek do samej koncepcji.

Natomiast zupełnie wtórną w danym przypadku jest sprawa kategorii ekonomicznych jakimi posługujemy się oraz metod obliczeniowych, np. stosowanych kluczy podziałowych.

I. Tablica przepływów międzygałęziowych

	Administracja	15 864,—	19 451,—	1 575,—	4 908,—	
	Siła rob. przy odstawach					
	Siła rob. przy remontach zaopatr. i pr. og.-gosp.	47 255,—	57 948,—	4 688,—	14 623,—	
	Siła rob. bezpośrednio przy produkcji	89 276,—	121 077,—	8 545,—	26 407,—	
	A. Razem siła robocza	152 395,—	198 476,—	14 808,—	46 938,—	
Produkcja globalna	Gałęzie produkcji	I Zboża	II Okopowe	III Oleiste	IV Motylkowe	
545 291,— 63 990,—	I. Zboża — ziarno słoma	39 416,—	4 680,—			
72 000,— 317 405,— 7 975,—	II. Okopowe — nasiona korzenie i bulwy liście		5 640,— 19 050,—			
45 360,—	III. Oleiste			441,—		
90 638,— 87 280,—	IV. Motylkowe — ziarno siano i słoma		3 180,—		28 880,—	
29 608,—	V. Pastwisko					
5 250,—	VI. Łąka					
15 062,— 394 662,— 124 305,—	VII. Bydło — żywiec mleko obornik	55 887,—	25 776,—	3 564,—	31 239,—	
200 178,— 17 220,—	VIII. Trzoda — żywiec obornik	7 742,—	3 570,—	495,—	4 327,—	
2 016 214,—	B. Razem nakłady wewn. gospodarcze	103 045,—	61 896,—	4 500,—	64 446,—	
	Sprzężaj	bezpośredn. prod og.-gosp. i zaop. odstawy	12 101,— 4 126,—	11 674,— 5 059,—	1 252,— 410,—	2 308,— 1 276,—
	Traktory	bezpośredn. prod og.-gosp. i zaop. odstawy	8 101,— 319,—	9 520,— 378,—	840,— 35,—	3 761,— 95,—
	Nawozy mineralne	44 148,—	27 344,—	7 220,—	7 428,—	
	Obornik od koni	8 450,—	3 898,—	538,—	4 724,—	
	Pasze kupne (przemysł.)	—	—	—	—	
	Inne materiały	21 158,—	25 944,—	2 100,—	6 547,—	
	Remonty zlecone	24 300,—	29 798,—	2 412,—	7 519,—	
	Różne administr.	24 060,—	29 500,—	2 388,—	7 444,—	
	Amortyzacja	budynków melioracji maszyn i narz.	3 161,— 1 980,— 20 331,—	3 876,— 913,— 24 929,—	314,— 126,— 2 018,—	978,— 1 107,— 6 291,—
	C. Razem nakłady mater.- pieniężne z poza gosp.	172 235,—	172 833,—	19 653,—	49 478,—	
	Wydatki pieniężne ogółem (A+C)	324 630,—	371 309,—	34 461,—	95 416,—	
1 944 003,—	Nakłady globalne (A+B+C)	427 675,—	433 205,—	38 961,—	159 862,—	
72 211,—	Wynik finansowy					

*) Koszt użycia sprzężaju wchodzi do nakładów pieniężnych w rozbięciu na koszt pracy (w trzech

gospodarstwa rolnego w ujęciu wartościowym (w złotych)

294,—	582,—	16 788,—	3 039,—	62 501,—		
				44 755,—		
878,—	1 736,—	50 015,—	9 057,—	186 200,—		
1 164,—	3 658,—	114 513,—	27 471,—	392 111,—	17 083,—	
2 336,—	5 976,—	181 316,—	39 567,—	685 567,—	17 083,—	
V Pastwisko	VI Łąka	VII Bydło	VIII Trzoda	Razem	Sprzężaj	Produkcja towarowa
		38 007,— 48 880,—	56 711,— 4 000,—	134 134,— 57 560,—	61 339,— 6 420,—	349 818,— —
		71 915,— 7 975,—	36 549,—	5 640,— 127 514,— 7 975,—	488,—	66 360,— 189 403,— —
				441,—		44 919,—
		1 840,— 65 796,—	1 176,—	30 720,— 70 152,—	5 284,—	59 918,— 11 844,—
		29 608,—		29 608,—		—
				—	5 250,—	—
7 839,—		14 650,—	288,—	14 938,— 124 305,—		15 062,— 379 724,—
1 086,—				17 220,—		200 178,—
8 925,—	—	278 671,—	98 724,—	620 207,—	95 864,—	1 317 226,—
					1 396 007,—	
173,—	432,—	17 272,—	1 220,—	46 432,—		
76,—	151,—	4 370,—	790,—	16 258,—		
				14 379,—		
296,—	225,—	1 064,—	—	23 807,—		
8,—	16,—	331,—	59,—	1 241,—		
				2 838,—		
1 020,—	4 500,—	—	—	91 660,—		
1 185,—	—	—	—	18 795,—		
		56 398,—	19 933,—	76 331,—		
393,—	777,—	22 392,—	4 054,—	83 365,—		
451,—	892,—	25 718,—	4 656,—	95 746,—		
447,—	883,—	25 462,—	4 609,—	94 793,—		
59,—	116,—	3 345,—	606,—	12 455,—		
278,—	105,—	—	—	4 509,—		
377,—	747,—	515,—	412,—	55 620,—		
4 763,—	8 844,—	156 867,—	36 339,—	638 229,—		
7 099,—	14 820,—	338 183,—	75 906,—	1 323 796,—		1 323 796,— V
16 024,—	14 820,—	616 854,—	174 630,—	1 944 003,—		

72 211,—

pozycjach) i koszt obornika od koni

II. Tablica przepływów międzygałęziowych

(dni pracy)

	Administracja					
	Siła rob. przy odstawach					
	Siła rob. przy remontach zaopatr. i pr. og.-gosp.	710,6	871,4	70,5	219,9	
	Siła rob. bezpośrednio przy produkcji	1 342,5	1 820,7	128,5	397,1	
Pro- dukcja globalna	Gałęzie produkcji	I Zboża	II Okopowe	III Oleiste	IV Motylkowe	
1 962,0 3 199,0	I. Zboża — ziarno słoma	162,3	234,0 ²⁾			
60,0 7 655,0 1 595,0	II. Okopowe — nasiona korzenie i bulwy liście		4,7 450,0			
72,0	III. Oleiste			0,7		
124,3 1 965,4	IV. Motylkowe — ziarno siano i słoma		159,0 ²⁾		37,6	
740,2	V. Pastwisko					
150,0	VI. Łąka					
15,1 1 693,8 8 287,0	VII. Bydło — żywiec mleko obornik	3 725,8	1 718,4	237,6	2 082,6	
118,8 1 148,0	VIII. Trzoda — żywiec obornik	516,1	238,0	33,0	288,5	
	Sprzężaj (dni)	bezpośrednio produkcja	560,5	340,7	58,0	106,9
		ogólno gosp. i zaopatrzenie	191,1	234,3	19,0	59,1
		odstawy				
	Traktory (dni)	bezpośrednio produkcja	68,5	80,5	7,1	31,8
		ogólno gosp. i zaopatrzenie	2,7	3,2	0,3	0,8
		odstawy				
	Nawozy mineralne	343,7	256,4	52,2	69,5	
	Obornik od koni	563,3	259,9	35,9	314,9	
	Pasze kupne (przemysł.)	—	—	—	—	

- 1) wyłącznie dni pracy przy dowozie pasz i ściół
- 2) słoma na okrywanie kopców
- 3) w tym — 152 q stanowi mleko chude

gospodarstwa rolnego w ujęciu ilościowym
i kwintale)

				810,0		
				673,0		
13,2	26,1	752,1	136,2	2 800,0		
17,5	55,0	1 722,0	413,1	5 896,4	62,0 ¹⁾	
V Pastwisko	VI Łąka	VII Bydło	VIII Trzoda	Razem	Sprzężaj	Produkcja towarowa
		177,6	265,0	604,9	287,8	1 069,3
		2 444,0	200,0	2 878,0	321,0	—
		3 268,9	812,2	4 531,1	4,7	55,3
		1 595,0	—	1 595,0	22,2	3 101,7
				0,7		71,3
		5,0		42,6		81,7
		1 644,9	29,4	1 833,3	132,1	—
		740,2		740,2		—
					150,0	—
522,6		62,9	1,2	64,1		15,1
				8 287,0		1 629,7
72,4				1 148,0		118,8
8,0	20,0	800,0	56,5	2 150,6		
3,5	7,0	202,4	36,6	753,0		
				666,0		
2,5	1,9	9,0	—	201,3		
0,1	0,1	2,8	0,5	10,5		
				24,0		
10,0	35,0	—	—	766,8		
79,0	—	—	—	1 253,0		
—	—	1 171,0	217,5 ²⁾	1 388,5		

А. БЖОЗА, И. ДЛУБАКОВСКА

В а р ш а в а

Институт Экономики Сельского Хозяйства

ПОПЫТКА ПРИМЕНЕНИЯ СХЕМЫ ТАБЛИЦЫ МЕЖОТРАСЛЕВЫХ ПЕРЕТЕКОВ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ

Резюме

Авторы пытаются применить схему таблицы межотраслевых перетеков для сельского хозяйства на конкретном примере государственного хозяйства (ПГР).

Авторы показывают таблицу, в которой ясно иллюстрируются явления и категории хозяйственных процессов а также их внутренние и наружные связи и экономические результаты производства.

Таблицы межотраслевых перетеков применяемые в сельскохозяйственных предприятиях могут — по мнению авторов — облегчить достаточным образом анализ производственной и финансовой деятельности хозяйств а также оказать существенную помощь при разработке организационно-хозяйственных проектов.

A. BRZOZA & J. DLUBAKOWSKA
Institute of Agricultural Economics,
Warsaw

ATTEMPT OF APPLICATION OF A SCHEME OF INTER-BRANCH ROTATION CHART FOR AGRICULTURAL FARMHOLDINGS

Summary

The authors present an attempt of application of a scheme of inter-branch rotation chart for agricultural farmholding using an example of the State agricultural farmholding.

The given and kind charts illustrate in a clear and simple way facts and categories of management processes together with its internal and external correlation as also economic results of production.

The authors think that inter-branch rotation charts applied to agricultural enterprise can considerably facilitate analysis of farm producing and financial activities, as also become very helpful in working out organizational projects.